

HIFA-RO

INFO

2022./XX./II./74.

A HIFA-România Segítség
Mindenkinek Egyesület
negyedévi ingyenes lapja

Revista trimestrială gratuită
a Asociației HIFA-România
Ajutor pentru Toți

**A káosz
megfejtésre váró rend.**
- José Saramago -

**Haosul nu este altceva decât
ordinea care aşteaptă să fie descifrată.**
- José Saramago -

Felhasznált képforrás - EGYESÜLET AZ INKLÚZIÓÉRT - Sursa pictogramelor
<https://www.egysimaegyforditott.hu/tamogass/>

Támogatóink

- jogi személyek -

BETHLEN GÁBOR ALAP, FUNDATIA COMMUNITAS, ORTOPROFIL, CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ, MUNICIPIUL TG. MUREŞ, MASTER DRUCK, FOMCO SRL, ADIMAG SRL, SC ALLCOLORS SRL, ZIMEX SRL, FERMA OPREA-AVI COM, NETSOFT SRL, FOTO SMILEY, THEREZIA, TORDAI IMPLEX SRL, SALASTAR, SC LION VICTORIA SRL, SC KERNEL VENTURES SRL, PATHFINDER SRL, LATERAL, AN FEED, PSS, REEA

**CONSILIUL
JUDEȚEAN
MUREȘ**

**MUNICIPIUL
TÂRGU-MUREŞ**

Orthoprofil

**LION
VICTORIA**

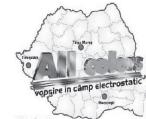
**RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY**

PSS
POWER SUPPLY SYSTEMS UPS

salastar®

ADIMAG FOMCO GROUP

**FOTO
SMILEY.ro**

**MasterDruck
DESIGN & PRINT**

KERNEL VENTURES

*Köszönjük mindenki más támogatását!
Segíts, hogy segíthessünk!*

*Mulțumim pentru sprijinul altora!
Ajută, ca să putem ajuta!*

Megalósítva a
Communitas Alapítvány,
a marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Szociális
Osztálya, a Maros Megyei Tanács és a
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
támogatásával

**MUNICIPIUL
TÂRGU-MUREŞ**

Realizat cu sprijinul:
Fundatiei Communitas,
Municipiului Târgu-Mureş - Direcția de Asistență
Socială, Consiliul Județean Mureș,
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

**BETHLEN GÁBOR
Alap**

**CONSILIUL
JUDEȚEAN
MUREȘ**

Köszönjük, hogy
adójá 3,5%-val támogatja
munkánkat. Számítunk Önre
a jövőben is!

3,5%
Asociația HIFA-România
Cod de identificare fiscală: 13226582
Cod IBAN: RO30RNCB0188034979810001

Vă mulțumim că ne
sprijiniți cu 3,5% din impozit.
Contăm și în viitor pe
Dumneavoastră!

HIFA-RO INFO

**Főszerkesztő
Főszerkesztő-helyettes
Korrektúra
HIFA-RO Kiadó igazgató
Levelezési cím**

**Irodai időpont minden hétköznap
Egyéb elérhetőségek**

Bankszámlaszám

A nyomtatásért felelős

Simon Judit-Gyöngyi
Csata Éva

Liliana Moldovan, Réti Ilona

Csata Éva

HIFA-România

RO 540554 Tg. Mureş B-dul Pandurilor 18/1

Tg. Mureş Pta Trandafirilor 61

10-17

Tel: 0744-959990, 0752062121

E-mail: office@hifa.ro

Website: www.hifa.ro

RO30RNCB0188034979810001/RON

RO03RNCB0188034979810002/EUR

RO13RNCB0188034979810016/USD

Master Druck Tel: 0265-262359

**Redactor șef
Redactor-șef adjunct
Corectură
Director Editura HIFA-RO
Adresă de corespondență**

**Locație birou
Orarul biroului în zile lucrătoare
Alte contacte**

Cont bancar

Responsabil pentru imprimare

Egy élhetőbb világért

A fedőlapon különböző pictogramokat láthat a kedves olvasó, amelyekkel a káoszt próbáltuk érzékeltetni. Öszintén valljuk be sokszor érteletlenül állunk ismeretlen helyzetek előtt. Ezzel a lapszámmal szereznénk elgondoltatni az olvasókat, hogy ezzel is élhetőbbé tegyük kis világunkat.

A pictogramokat és a magyar szöveget az EGYESÜLET AZ INKLÚZIÓÉRT szervezettől (<https://www.egysimaegyforditott.hu/tamogass/>) kaptuk és a jóváhagyásával használjuk. A szöveg román fordítását Téglás Rezső végezte.

Pentru o viață mai usoară

Pe copertă puteți vedea diverse pictograme pe care le-am folosit pentru a ilustra hăosul. Să fim sinceri, de mai multe ori nu reușim să înțelegem situațiile necunoscute. Prin această revistă dorim să-i facem pe cititorii noștri să înțeleagă și să ne ajute să facem din mica noastră lume un loc mai ușor de trăit.

Pictogramele și textul în limba maghiară ne-au fost puse la dispoziție de organizația ASOCIAȚIE PENTRU INCLUZIUNE (<https://www.egysimaegyforditott.hu/tamogass/>). Traducerea în limba română a textului a fost realizată de Rezső Téglás.

1.

2.

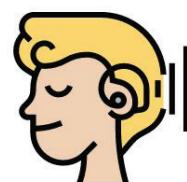

A fogyatékossággal élő, vagy ahogy mi mondjuk spéci emberek – elsősorban emberek. Bánj velük pont olyan tisztelettel, mint másokkal.

Persoanele cu dizabilități, sau oamenii speciali,

cum le mai spunem, în primul și-n primul rând sunt oameni.

Compoartă-te cu ei cu același respect ca și cu restul oamenilor.

Majoritatea persoanelor cu deficiențe de auz citesc de pe buze. Poți facilita comunicarea cu ei dacă articulezi natural ceea ce spui, neexagerat, și dacă aveți condiții de lumină bună, de exemplu, stând față în față spre o fereastră.

3.

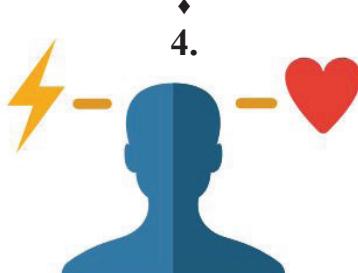

Ha értelmi sérült (intellektuális képességzavarral élő) emberrel beszélgetsz érdemes könnyen érthető kommunikációt használnod (KÉK).

Rövid tőmondatokat, egyszerű szavakat. Hagy időt a megértésre is.

4.

Vannak láthatatlan fogyatékosságok és betegségek. Ne ítéld első látásra! Sokszor egy fájdalmas és hosszú út van egy váratlan, fura viselkedés mögött.

Inkább kérdezz! De leginkább fogadd el, hogy ő ilyen.

Talán alap, de nem rágatunk át senkit a zebrán. Varázskérdés: Segíthetek? Ha kéri, hogy kísérd át a látássérült embernek az a segítség, ha nem te karolsz belé,

Dacă vorbești cu o persoană cu o dizabilitate mentală (intellectuală), e util să folosești o comunicare ușor de înțeles. Propoziții scurte cu niște cuvinte simple. Lasă timp pentru înțelegerea mesajului.

5.

Poate este foarte fundamental, însă nu tragem pe nimeni pe trecerea de pietoni pentru a trece pe partea cealaltă. Întrebarea magică: Vă pot ajuta? Dacă persoana te roagă să o ajuți să treacă, pentru

hanem ha ō teheti a válladra a kezét, vagy foghatja meg a könyököt. Jobban érzik így a mozgásod. Furcsa de igaz: néha előfordulhat, hogy pont nem segítesz azzal, ha miközben megy leszólítasz egy látássérült gyalogost. Tedd finoman! Lehet, hogy épp számolja a lépéseit, vagy eltéríted egy viszonyítási ponttól.

Kerekesszéknek mondd, a tolókocii már a múlté. A kerekesszéket használó embernek ez egy közlekedési vagy segédeszközük, nem kell, hogy az identitásuk legfontosabb része legyen, bár kétségtelenül nagyon meghatározhatja a mindennapjaikat.

A mozgáskorlátozott emberek segédeszközét - bot, keret, kerekesszék - ne rakd arrébb, ne használd másra, fontos nekik, hogy elérhető távolságban maradjon!

o persoană nevăzătoare ajutorul ideal este să te țină de braț sau să pună mâna pe umerii tăi., nu prinde tu persoana. Astfel simte mai bine mișcările tale. Poate să pară ciudat, dar uneori se poate întâmpla să nu ajută o persoană nevăzătoare, dacă în timpul mersului o abordezi cu dorința de a o ajuta. Fii delicat! Poate tocmai își calculează pașii și îi distrazi atenția de la un punct de referință.

♦ 6.

Se numește scaun rulant, căruciorul aparține trecutului. Pentru persoanele care folosesc scaunele rulante, acestea reprezintă un mijloc de transport, nu reprezintă cel mai important aspect al identității lor, chiar dacă își pune amprenta pe modul lor de a funcționa. Nu mută dispozitivele asistive ale persoanelor cu dizabilități (cărje, bastoane, scaun rulant etc.) și nu le folosi în alt scop. Este important pentru ei să fie funcționale și disponibile.

♦ 7.

Beszéljünk a kutyákról!

Vannak segítőkutyák: vakvezető, hallássérült- vagy mozgássérült embereket segítő kutyák, vagy olyanok, akik epilepsiás rohamot is előre tudnak jelezni. Ők személyes segítői a gazdáknak és BÁRHOVA bemehetnek velük. Vannak terápiás kutyák is, akik pl. kórházba vagy hospice házakba járnak a betegek lelkét ápolni. Ne simogassuk meg őket kéretlenül, ők dolgoznak!

Amikor fogyatékossággal élőkről beszélsz, a spéciség csak jelző maradjon. Érthetőbben: ne azt mond, hogy ott egy vak, mond inkább: ott egy vak férfi. Beszéltem egy kerekesszékessel vagy egy kerekesszékes szakértővel?

Jött hozzánk egy siket dolgozni, vagy egy siket kolléga?

Mennyire hangzik máshogy? A spéciségek elnevezései nagyon változékonyak.

8.

Să vorbim despre câini!

Există câini ghid, care ajută persoanele cu deficiențe de văz, auz sau cu dizabilitate motrică, sau care pot semnala crizele de epilepsie. Acești câini sunt ajutoarele personale ale stăpânilor lor și îi pot însoții oriunde. Există și câini terapeutici, care ajută la recuperarea morală a bolnavilor din spitale sau case de tip hospice. Să nu îi mângâiem fără acordul stăpânului, ei lucrează!

9.

Când vorbim despre persoane cu dizabilități, unicitatea, starea lor e bine să rămână doar un atribut! Mai pe înțelesul tuturor: nu spunem că acolo este un orb, ci acolo este un bărbat orb. Am vorbit cu unul cu scaun rulant sau am vorbit cu un expert în scaun rulant. A venit să lucreze la noi un surd, sau a venit să lucreze un nou coleg care este surd? Cât de mare este diferența, nu-i aşa? Expresiile care denotă modul diferit, special de a fi sunt foarte variate.

9.

Hogy is kell mondani PC (politikai korrektség) módon?

Az elnevezések egyfolytában változnak, elkopnak, csúfszavakká válnak. Száz éve még a nyomorék, béna és a hülye volt a bevett elnevezés, nagy intézmények hivatalos neveiben.

Ma minden héten, minden suliban hallom a nagyszünetben, hogy

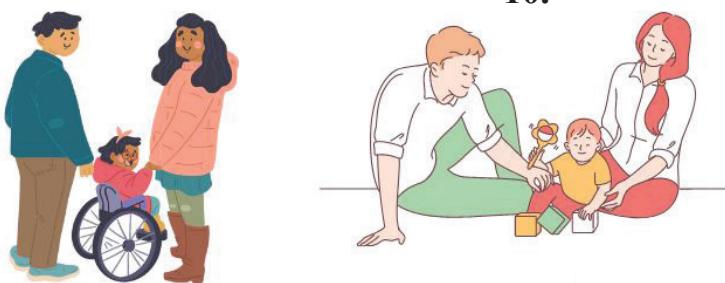
Te szefős, Te fogyatékos!

Kerüld a szenvedő, áldozati hangulatú kifejezéseket, használj helyette pozitívabbakat, aktivitásra utalókat: pl.... szindrómával élő, kerekesszéket használó.

Cum să exprimi lucrurile în mod PC (corectitudine politică)?

Denumirile se schimbă tot timpul. Se uzează și devin peiorative. Acum 100 de ani cuvintele schilod, nenorocit, paralizat, idiot, handicapat au putut fi regăsite în vocabularul obișnuit, sau chiar în denumirea oficială a unor instituții mari. Acum în fiecare săptămână auzim poate în orice școală: „idiotule, handicapatule!” Încearcă să eviți expresiile care au o conotație de victimizare (suferă de..., victimă de...), folosește mai bine expresii mai pozitive, de exemplu trăiește cu sindrom de..., utilizator de scaun rulant etc.

10.

Spéci szülő vagyok. És neked mi a szuperképességed?

Sokkoló, fájdalmas és nagyon súlyos teher tud lenni ez az út, de sokszor igazi erő lesz belőle. Ilyenkor csoda dolgok bírnak megszületni.

Ha sérült gyereket nevelő szülővel találkozol, nekik az esik a legjobban, ha nem bámulod meg vagy nézed levegőnek, hanem természetesen viselkedsz, ha nehezedre esik is.

Beszélgett! Kérdezz nyugodtan! Hagyd a gyerekedet is kérdezni. Ha már elfogadásban vagytok, szívesebben jönnek a válaszok is. Senki sem így tervezti. így abból kell a legtöbbet kihozni, ami éppen adott.

Sunt părinte special. Care este superputerea ta?

Acest drum poate fi însotit de durere, traumă, poate fi o greutate imensă, însă uneori se naște din ea o putere adevarată.

În astfel de momente se pot întâmpla lucruri miraculoase. Dacă te întâlnești cu un părinte care crește un copil cu dizabilități, cel mai mult apreciem dacă nu te holbezi și nu îi ignori, ci poartă-te normal, chiar dacă nu este ușor. Hai să vorbim.

Întrebă liniștit. Bonus: lasă-ți și copilul tău să întrebe. Dacă sunt acceptate, persoanele cu dizabilități răspund cu ușurință. Nimeni nu a planificat asta, însă trebuie extras ce e mai bun din situația dată.

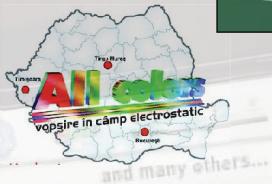
**Segítség!
SPÉCI EMBER A LÁTHATÁRON!**

**Ajutor!
OM SPECIAL LA ORIZONT!**

Az autók megvásárlásában segítettek!

Cei care ne-au ajutat în cumpărarea mașinilor!

LATERAL

... sok jóbarát, önkéntes, ismerős és jóakaratú ember!

... și mulți prieteni, voluntari, cunoștințe și oameni de suflet!

KÖSZÖNJÜK!

MULTUMIM!